

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
професорсько-викладацького складу
16–17 травня 2019 р.

Збірник наукових праць
професорсько-викладацького складу академії
за підсумками науково-дослідної роботи в 2018 році

Полтава 2019

Редакційна колегія:

Аранчій В. І., ректор академії, кандидат економічних наук, професор.

Горб О. О., проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, професор кафедри екології збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Галич О. А., декан факультету економіки та менеджменту, директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнесу, професор кафедри інформаційних систем та технологій, кандидат економічних наук, доцент.

Дорогань-Писаренко Л. О., декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень, кандидат економічних наук, доцент.

Дудніков І. А., декан інженерно-технологічного факультету, професор кафедри галузеве машинобудування, кандидат технічних наук, доцент.

Кулинич С. М., декан факультету ветеринарної медицини, професор кафедри хірургії та акушерства, доктор ветеринарних наук, професор.

Маренич М. М., декан факультету агротехнологій та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Опара М. М., фахівець відділу з питань інтелектуальної власності, професор кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І.Сазанова, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Поліщук А. А., декан факультету технології виробництва та переробки продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Чайка Т. О., начальник редакційно-видавничого відділу, кандидат економічних наук.

Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2018 році (м. Полтава, 16-17 травня 2019 року). – Полтава : РВВ ПДАА, 2019. – 309 с.

2. Кравченко М. Ф. Структурно-механічні властивості прісного тіста з борошна пророщеного зерна пшениці / М. Ф. Кравченко, М. Ю. Криворучко, А. В. Антоненко // Міжнар. наук.-практ. журн. "Товари і ринки".- 2012. - № 1. - С. 82–88.

3. Дейниченко Г. В. Дослідження процесу ферментативного гідролізу білка борошняних формованих виробів / Г. В. Дейниченко, Т. О. Колісниченко // Обладнання та технології харчових виробництв: темат. зб. наук. пр. - Донецьк : ДонДУЕТ, 2003. - Вип. 9. - С. 168-172.

ВПЛИВ СУЧАСНИХ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН НА УРОЖАЙНІСТЬ НАСІННЯ СОНЯШНИКА

*Гангур В.В., кандидат сільськогосподарських наук, ст.н.с.
Єремко Л.С., кандидат сільськогосподарських наук, ст.н.с.
Ласло О.О., кандидат сільськогосподарських наук, доцент*

В сучасних умовах подальше нарощування валових зборів насіння соняшнику повинно відбуватися за рахунок підвищення урожайності, тобто впровадження інноваційних заходів в технології вирощування культури. Для цього необхідно використовувати прийоми і речовини, які позитивно впливають на життєдіяльність рослин і посівів соняшника, як цілої біологічної системи. В ряду таких прийомів важливе значення мають покращення гібридного складу посівів, використання регуляторів росту рослин нового покоління, мікродобрив та гербіцидів [4].

За даними Дніпропетровського ДАЕУ застосування мікродобрив Оракул мультикомплекс, Оракул хелат бору і стимуляторів росту рослин Вимпел, Вимпел-К при інкрустації насіння соняшнику гібриду ПР-64Е83 та в позакореновому підживленні на фоні внесення післясходового гербіциду Експрес забезпечило підвищення врожайності соняшнику на 0,22–0,45 т/га порівняно з контролем [5].

В зоні Сухого Степу позакоренево підживлення рослин соняшника комплексним рістрегуляторним препаратом Хелафіт Комбі при дворазовій обробці прибавка врожайності становила на неудобреному фоні 0,22 т/га (13,6%); на фоні $N_{30}P_{45}$ – 0,27 т/га (14%) і на фоні $N_{60}P_{90}$ – 0,23 т/га (11,1%) [1].

За інформацією О. А. Коваленко, В. А. Болоховської [2] двократна обробка рослин соняшнику гібрид Кубанський 930 селекції ВНДІОК Біокомплексом-БТУ по вегетації сприяла підвищенню структурних елементів урожаю та врожайності насіння на 0,23 т/га, у порівнянні з контролем.

В дослідженнях у ПФ «Богдан і Ко» Івано-Франківської області досліджено ефективність застосування регуляторів росту «Вермимаг», «Вермийодіс» для передпосівної обробки насіння соняшнику гібридів НК Брію і НК Роккі та встановлено, що найбільший умовно чистий дохід становить 16459 грн./га, а рівень рентабельності – 104,9 %, найнижча ж собівартість 4587 грн/т була на ва-

ріанті, де проводили передпосівну обробку насіння соняшника гібриду НК Бріо регулятором росту «Вермийодіс» в дозі 5 л/т. [3].

Дослідження проводилися у 2017–2018 рр. Ґрунт дослідної ділянки – чорнозем типовий малогумусний важкосуглинковий, орний шар якого характеризується такими основними агрохімічними показниками: вміст гумусу (за Тюріним та Кононою) – 4,9–5,2 %; азоту, що легко гідролізується (за Корнфільдом) – 119,1–127,1 мг; P₂O₅ в оцтовокислій витяжці (за Чиріковим) – 100,0–131,0 мг; обмінного калію (за Масловою) – 171,0–200,0 мг/кг ґрунту. Повторність досліду трикратна. Розміщення варіантів і повторень – рендомізоване. Посівна площа ділянки 173 м², облікова – 50,4 м². Попередником соняшника в досліді була пшениця озима. При проведенні досліджень препарати застосовували шляхом обробки насіння перед сівбою та обприскування посівів у фазі 9–10 листків у кукурудзи.

Аналіз отриманих даних показує, що на варіантах із застосуванням препарату Трептолем спостерігається незначне збільшення висоти рослини на 0,1–2,6 см. Регулятор росту Радостим мав істотний позитивний вплив на збільшення висоти рослин (на 4,1 см) лише за норми використання 25 мл/га, тоді як збільшення маси 1 рослини було на варіанті за норми використання 75 мл/га.

Дослідженнями встановлено, що регулятори росту, за обробки насіння та обприскування посівів, позитивно вплинули на урожайність соняшника. Істотна прибавка урожайності одержана при застосуванні біостимулятора Трептолем, як при обробці насіння в дозі 25 мл/т так і при обприскуванні цим же препаратом в дозах 10, 15, 20 мл/га. Препарат Радостим мав позитивну дію на збільшення урожайності лише при нормі 25 мл/га, прибавка 0,21 т/га, або 9,2%.

Умовно чистий прибуток отримали вище контролю по всіх варіантах, крім варіантів, де застосовували Трептолем – 30 мл/га, Радостим – 50 мл/га та Радостим – 75 мл/га. Відповідно і рівень рентабельності на цих варіантах був меншим на 10,8%, 13,4% та 15,1% відповідно.

Таким чином, застосування регуляторів росту рослин покращує лінійний ріст, сприяє підвищенню інтенсивності наростання надземної частини рослин, що є основними складовими продуктивності соняшника.

Список використаних джерел

1. Домарацький Є. О. Вплив рістрегулюючих препаратів та мінеральних добрив на поживний режим соняшника. *Наукові доповіді НУБіП України*. 2018. № 1 (71). URL : journals.uran.ua/index.php/2223-1609/article/.../120349 (дата звернення 15.04.2019)].

2. Коваленко О. А., Болоховська В. А. Як підвищити врожайність соняшнику. *Аграрник*. 2014. № 9. С. 22–23.

3. Сендецький В. М. Економічна ефективність вирощування соняшнику за передпосівного оброблення насіння регуляторами росту. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2017. Випуск 27. Економічні науки. С. 316–320.

4. Ткалич Ю. И., Ниценко М. П. Эффективность применения биопрепаратов на гибридах подсолнечника в степи Украины. *Știința Agricolă* (Аграрная наука, Кишинёв, Молдова). 2014. № 1. С. 21–24.

5. Ткалич Ю. І. Вплив мікродобрив і стимуляторів росту рослин на продуктивність соняшнику у Північному Степу України. *Науково-технічний бюлетень Інституту олійних культур НААН*. 2016. № 23. С. 169–177.

ЭФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ГЕРБІЦИДІВ НА ВИСАДКАХ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

Філоненко С.В.,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Пупко О.С.,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Кочерга А.А.,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Сьогодні кожен фахівець, який пов'язаний із вирощуванням цукрових буряків, знає, що відродження бурякоцукрового виробництва у нашій країні неможливе без корінного організаційно-економічного і технологічного реформування. Основними ж шляхами підвищення економічної ефективності бурякоцукрового виробництва, як вважають численні науковці й виробничники, є зростання продуктивності цукрових буряків, зниження витрат на вирощування культури і удосконалення каналів реалізації продукції [4].

Одним із головних етапів отримання високих врожаїв цукрових буряків є якісний посівний матеріал. Але ж одержання високих врожаїв насіння цієї важливої технічної культури, причому з добрими посівними якістьми, – досить складне завдання, від успішного виконання якого залежить доля майбутнього врожаю коренеплодів та вихід з нього максимальної кількості цукру [1]. Завдяки високій якості насіння можна значно знизити норму висіву, зменшити потребу в посівному матеріалі, уникнути застосування ручної праці на формуванні густоти насаджень [3].

Важливим чинником, що визначає рівень продуктивності посівів сільськогосподарських культур, в тому числі і насінників цукрових буряків, є їх забур'яненість. Із всіх відомих методів боротьби з бур'янами на висадках цукрових буряків найдієвішим вважається саме хімічний, що передбачає застосування гербіцидів. Не секрет, що сьогодні гербіциди займають чільне місце в хімізації буряківництва, помітно випереджаючи інші засоби захисту рослин [2].

Слід зазначити, що питання захисту насінників цукрових буряків від бур'янів вивчено ще недостатньо. Особливо актуальним є пошук гербіцидів, здатних знищити бур'яни, що утворюють насіння, яке важко відокремлюється від насінневої маси цукрових буряків [5]. В зв'язку з цим, досить актуальним є вивчення нових сумішей післясходових гербіцидів на висадках цукрових буряків, їх ефективності щодо знищення цих видів бур'янів, а також впливу гербі-